

درس دوم

قائنی شیرازی: میرزا حبیب... شیرازی متخلص به «قائنی» از شاعران دوره قاجاریه است. هنر او در قصیده سرایی است. وی کتاب «پریشان» رابه شیوه «گلستان سعدی» نوشت. آرامگاه او در کنار جوار حضرت عبدالعظیم (ع) در شهرری است.

تشبیه

تشبیه چهاررکن دارد:

(۱) مشبّه (رکن اول): چیزی که قصد تشبیه کردن آن را داریم.

(۲) مشبّه به (رکن دوم): کلمه ای که کلمه دیگر به آن تشبیه می شود.

(۳) وجه شبه (رکن سوم): نشان دهنده پیوند شباهت است. بعضی ازادات تشبیه عبارتند از:

مانند، مثل، همانند، همچون، بسان، تشبیه و...

(۴) ادات تشبیه (رکن چهارم): صفت یا ویژگی مشترک بین مشبه و مشبه به است.

مانند: خون شهید چون شقایق سرخ است.

(مشبه: خون شهید)، (ادات تشبیه: چون)، (مشبه به: شقایق)، (وجه شبه: سرخ است)

نکته: گاهی اوقات ادات تشبیه و وجه شبه در بیت یا عبارت حذف می شوند.

مانند: شهدا خورشیدند.

(مشبه: شهدا)، (مشبه به: خورشید)

نکته: در بیت های شعر ارکان تشبیه به طور مرتب، پشت سرهم نمی آیند، بلکه جابجایی

ارکان وجود دارد مانند:

گفتابرو چو خاک تحمل کن ای فقیه یاهر چه خوانده ای همه در زیر خاک کن

(مشبه: فقیه)، (مشبه به: خاک)، (ادات تشبیه: چو)، (وجه شبه: تحمل کن)

نمونه سؤال

■ در نمونه های زیر ارکان تشبیه را پیدا کرده و بنویسید.

(۱) او همچون باران پراز طراوت بود.

- ۲) حرفه‌ایم مثل یک تگه چمن روشن و واضح بود.
- ۳) دل مادرم همانند آسمان بیکران زلال و پاک است.
- ۴- شادمان گشت و دور خساره چون گل بیفروخت.
- ۵) آه چه آرام و پر غرور گذرد داشت زندگی من چو جویبار غریبی
- ۶) و من به آن زن کوچک برخوردارم / که چشم هایش مانند لانه های خالی سیمرغان / فارغ از محبت بود.
- ۷) ای شاهد افلاکی در مستی و درپاکی من چشم تو را منم تو اشک مرآمانی

درس دوم

- ۱) (او: مشبه)، (همچون: ادات تشبیه)، (باران: مشبه به)، (پراز طراوت بود: وجه شبه)
- ۲) (حرفه‌ایم: مشبه)، (مثل: ادات تشبیه)، (تگه چمن: مشبه به)، (روشن و واضح بود: وجه شبه)
- ۳) (دل مادرم: مشبه)، (همانند: ادات تشبیه)، (آسمان بیکران: مشبه به)، (زالال و پاک بود: وجه شبه)
- ۴) (رخسار: مشبه)، (چو: ادات تشبیه)، (گل: مشبه به)، (بیفروخت: وجه شبه)
- ۵) (زندگی من: مشبه)، (چو: ادات تشبیه)، (جویبار غریبی: مشبه به)، (آرام و پر غرور: وجه شبه)
- ۶) (چشم: مشبه)، (مانند: ادات تشبیه)، (لانه های خالی سیمرغان: مشبه به)، (فارغ از محبت بود: وجه شبه)
- ۷) (من: مشبه)، (مانم: ادات تشبیه)، (چشم تو: مشبه به)، (مستی و درپاکی: وجه شبه)